

ВОГО СПОЖИВАЧА.

1. Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004-2010 роки: Закон України від 24.06.2004 р. №1869-IV.

2. Бузырев В.В., Чекалин В.С. Экономика жилищной сферы. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 256 с.

3. Жуков Д.М. Экономика и организация жилищно-коммунального хозяйства города. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 96 с.

4. Каплан Р., Нортон Д. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию. – М.: ЗАО „Олимп-Бизнес“, 2003. – 320 с.

5. Нивен П. Сбалансированная система показателей – шаг за шагом: максимальное повышение эффективности и закрепление полученных результатов. – Днепропетровск: Баланс-клуб, 2003. – 328 с.

6. Справочник современного инженера жилищно-коммунального хозяйства / Под ред. Л.Р.Маиляна. – Ростов на Дону: Феникс, 2005. – 352 с.

Отримано 08.02.2006

УДК 643/664 : 004

Л.П.ШАПОВАЛ

Кременчуцький державний політехнічний університет

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Пропонується створення інформаційної системи комунального господарства з метою удосконалення процесу управління комунальним господарством в умовах реформування галузі.

Забезпечення фінансової стабільності комунального господарства в першу чергу вимагає удосконалення формування управлінських взаємовідносин у цій галузі. Процес управління комунальним господарством передбачає собою систему заходів, цілеспрямована дія яких забезпечує функціонування підприємств комунального господарства.

Одним з основних напрямів удосконалення управління комунального господарства в умовах реформування є створення дієвої системи моніторингу стану комунального господарства. Основою оптимізації і структурування системи моніторингу є запровадження єдиної інформаційної системи комунального господарства.

Відповідно до основних напрямів Національної програми інформатизації Закону України “Про Концепцію національної програми інформатизації” передбачається розробити типову структуру інформаційних центрів органів державної влади та місцевого самоврядування [1].

Формування інформаційної системи збору, обробки та передачі даних дозволить органам державної влади та місцевого самоврядування оперативно аналізувати та оцінювати ситуацію в усіх галузях кому-

нального господарства.

Розробка та створення інформаційної системи комунального господарства пов'язані з необхідністю отримання актуальної та достовірної інформації про фінансово-господарську діяльність комунальних підприємств, споживачів комунальних послуг, стан основних фондів комунального господарства.

Питання удосконалення системи управління комунальним господарством досліджувалися у наукових працях багатьох вчених-економістів [2-7] та ін.

Водночас, незважаючи на велику кількість наукових і практичних розробок вчених-економістів, удосконалення системи управління комунальним господарством вимагає поглибленого вивчення з позиції формування нового механізму переходу на бездотаційне, самоокупне функціонування підприємств комунального господарства в ринкових умовах господарювання.

Мета статті полягає у обґрунтуванні методичних основ процесу формування інформаційної системи комунального господарства.

Метою створення інформаційної системи комунального господарства є забезпечення інтегрованої системи звітності, яка надасть кожному рівню управління необхідну інформацію – сукупність необхідних даних для успішного проведення аналізу, контролю, прийняття й організації виконання управлінських рішень.

До основних функцій єдиної інформаційної системи комунального господарства відноситься збирання та порівняння фактичних даних про показники діяльності комунальних підприємств різних регіонів з метою визначення напрямів або орієнтирів щодо питомої ваги використання ресурсів, показників якості надання послуг.

В основу створення єдиної інформаційної системи комунального господарства доцільно покласти принцип обробки даних в єдиному центрі інформації на державному, регіональному та місцевому рівнях. Єдиний центр обробки інформації автоматично надаватиме державним установам та органам місцевого самоврядування потрібну та повну інформацію щодо основних показників діяльності підприємств комунального господарства з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Таким чином, користувачі інформації зможуть одержувати дані про показники діяльності підприємств комунального господарства, агрегованих на рівні регіонів, для порівняння з показниками діяльності комунальних підприємств, що функціонують в кожному окремо-му місті.

Інформаційну систему комунального господарства запропоновано на прикладі підприємств водопровідно-каналізаційного господарства

(рисунок).

Формування інформаційної системи комунального господарства

Формування інформаційної системи обробки інформації передбачає наступні етапи.

На місцевому рівні міським центром обробки інформації формуються дані на водопровідно-каналізаційному підприємстві. Ця інформація включає систему звітності про: фінансовий стан діяльності підприємства; стан кредиторської та дебіторської заборгованості; тарифи на послуги підприємства; склад, структуру та технічний стан основних фондів; якість та обсяги наданих послуг споживачам; відшкодування з бюджету за надані пільги та субсидії тощо.

Відповідна інформація групується, обробляється, приводиться до єдиного формату звітності та передається до регіонального центру обробки інформації.

На регіональному рівні регіональний центр обробки інформації аналізує, оцінює інформацію щодо показників водопровідно-каналізаційної галузі регіону з метою виділення позитивних і негативних тенденцій функціонування підприємств водопровідно-каналізаційного господарства та передає відповідну інформацію до державного центру обробки інформації.

Інформація приведена до єдиного формату і у разі необхідності може бути використана управлінням житлово-комунального господарства обласної державної адміністрації та міським управлінням житлово-комунального господарства з метою забезпечення ефективної діяльності підприємств комунального господарства на місцевому та регіональному рівнях.

Відповідні висновки державний центр обробки інформації передає до Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України, яким визначаються питання, які необхідно вирішувати першочергово, а також визначаються можливі обсяги фінансування підприємств водопровідно-каналізаційного господарства.

Запропонована інформаційна система комунального господарства повинна забезпечити збирання та консолідацію даних про стан комунальних підприємств на території всієї держави з наступним аналізом та оцінкою протягом року. До інформаційної системи комунального господарства передбачається включити моделювання та оптимізацію з метою розробки виваженої тарифної політики, створення системи адресної допомоги пільговим категоріям населення, контролю якості запропонованих комунальних послуг та раціонального використання ресурсів.

Використання наведеної інформаційної системи комунального господарства дозволить:

- достовірно оцінювати фінансовий стан підприємств комунального

господарства окремого міста;

- прискорити прийняття управлінських рішень на всіх рівнях влади щодо реформування діяльності підприємств комунального господарства;
- здійснювати обмін інформацією між окремими підприємствами щодо кращого досвіду;
- розробляти достовірні та обґрунтовані прогнози щодо майбутнього розвитку підприємств комунального господарства;
- запровадити ефективну систему державного управління діяльністю суб'єктів природних монополій;
- забезпечити системність формування та виконання програм розвитку комунального господарства;
- розширити можливості моніторингу та аналізу стану і розвитку комунальної галузі.

Реалізація відповідної інформаційної системи комунального господарства потребує нормативно-правового визначення форм організаційно-правових відносин на рівні прийняття Комунального кодексу з метою забезпечення системності та узгодженості законодавства на державному та місцевому рівнях. Це можливо за рахунок комплексного науково-методичного підходу щодо формування Комунального кодексу, який би забезпечив:

1) термінологічну впорядкованість сутності комунального господарства. В даному Кодексі правомірно передбачити окрему статтю “комунальне господарство” наступного змісту:

- комунальне господарство складається з підприємств, організацій та установ соціальної сфери, які є комунальною власністю відповідної територіальної громади;

- підприємства комунальної форми власності, а також відповідні органи управління в сукупності утворюють комунальне господарство міста. Підприємства інших форм власності взаємодіють з органами місцевого самоврядування на основі договорів та угод щодо їх участі у наданні комунальних послуг споживачам – членам територіальної громади;

2) удосконалення законодавчої та нормативно-правової і методичної бази з метою реформування комунального господарства;

3) розмежування управлінських заходів щодо підприємств комунального господарства різних форм власності;

4) диференційований підхід щодо управління підприємствами, які відносяться до різних типів ринкових структур (централізоване водопостачання та водовідведення, комунальна теплоенергетика – природні монополії, зелене господарство, ритуальні послуги – монополістич-

на конкуренція);

5) чітке визначення та впорядкування певних функцій за суб'єктами місцевої, регіональної та державної влади щодо управління комунальними підприємствами.

Таким чином, одним з основних напрямів удосконалення управління комунального господарства в умовах реформування є створення дієвої системи моніторингу стану комунального господарства, яка передбачає запровадження єдиної інформаційної системи комунального господарства.

Реалізація відповідної інформаційної системи комунального господарства потребує нормативно-правового визначення форм організаційно-правових відносин на рівні прийняття Комунального кодексу.

Запропонована інформаційна система комунального господарства надасть можливість визначити пріоритетні напрями програм розвитку підприємств водопровідно-каналізаційного господарства з метою залучення до галузі приватних інвестицій.

1. Про Концепцію національної програми інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 року № 75/98 // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – №27-28. – С.182.

2. Мамутов В.К., Финагин А.М., Серебряков А.М. и др. Управление развитием города (экономико-правовые аспекты) / Академия наук Украинской ССР. Ин-т экономической промышленности. – К.: Наукова думка, 1986. – 203 с.

3. Андрушків Б.М. Основи теорії та практики управління. – Львів: Світ, 1993. – 204 с.

4. Чумаченко Н.Г. Самоуправление и самофинансирование регионов: теория и практика / Под ред. Н.Г.Чумаченко, Б.М.Биренберг, Л.М.Вожик и др. – К.: Наук. думка, 1994. – 210 с.

5. Безплодов А.И. Жилищно-коммунальное хозяйство: проблемы управления. – М.: Стройиздат, 1990. – 280 с.

6. Орлова Р.И., Зайцев Л.К., Пронин А.З. Экономика жилищно-коммунального хозяйства. – М.: Стройиздат, 1988. – 271с.

7. Полуянов В.П. Теория и практика реформирования предприятий в коммунальном хозяйстве (методологический аспект). – Донецк: ИЭП НАН Украины, 2001. – 244 с.

Отримано 17.03.2006

УДК 338.45 : 69 : 330.142.2 : 330.32

К.А.МАМОНОВ, канд. екон. наук, Н.В.МАМОНОВА

Харківська національна академія міського господарства

ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ ТА ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглядаються основні аспекти вибору стратегії на вітчизняних підприємствах будівельної галузі в умовах трансформаційних процесів України. Значна увага приділяється особливостям формування цілей діяльності підприємств, враховуючи досвід зарубіжних компаній.